

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ARAK

Romániában
Egész évre — 620
Félévre — 320
Negyedévre — 170
Egy hónapra — 60
Egy szám ára, pályaud-
varon és vidéken is, 3 lej
Bukarestben — 3-50

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1-50 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 170. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Tisri 5. — 1923. szeptember 15 Szombat

A megtérés szombatján

Irta Marton Ernő

Valaha gyermeki örömmel siettünk az el-
következő holnapok elé s ha a nagy körforgás-
ban betelt az egyik körnek ive, könnyű lélek-
kel köszöntöttük az ismeretlen másikat. A mi
nemzedékünk arcáról az irtózatot családások
letörölték a gyermeki mosolyt. Nem örvendünk
már a holnapoknak, a jövő ellenségünké lett
és összerenzenünk minden ismeretlen előtt:
vajjon nem rejt magában újabb bajt és szen-
vedést?

Ez a mostani Ros-Hassana is nehéz titkok-
kal terhessen mult el fölöttünk s az imádkozó
ajkáról tompa félelemmel szálltak ég felé a
tragédiás sorsu mainzi Rabbi Amnon kérdései:
kinek hoz halált a vakon közelgő esztendő és
kinek életet, kinek örömet és kinek bánatot,
ki pusztul el kard által, ki tűzben és ki
gyűlöletben? A zsidó szivekben tovább zsonga-
nak a riasztó kérdések és a bűnbánat tiz szent-
séges napján belső megtisztulással próbálják
engesztelésre billenteni az isteni ítélet ingadozó
mérlegét.

A megtérés szombatján pedig a pap oda-
áll a remegő nyáj elé és fejére olvassa a gyön-
gének és hűtleneknek mind a bűnököt,
amelyek kéréshetetlen vádlókként állanak az
isteni törvényszék oldalán. A szószék magassá-
gából dörgő filippikák szállnak a nép felé és
elhangzik a felhívás a kegyes megtérésre
Istenhez.

Zsidó sorsfordulás e döntően nagy napján
a kötelesség bennünket is a szószékre szólít s a
jövőért való aggodás nekünk is filippikákat
szorit ajkunkra.

Ti jámbor papok, tudós rabbik és mes-
terek, kik ma haragtól szikrázó szemmel és
háborgó lélekkel a nép elé álltok, hogy meg-
fedjétek őt és javulásra intsetek, ne feledkez-
zetek meg a bűnök bűnéiről, amelyekre a szent-
séges hagyományok szerint nincsen isteni meg-
bocsátás. A Talmud-bölcsök azt tanították,
hogy a bűnbánás tiz napja és a mindezt meg-
pecsételő Jom Kippur csak az Isten ellen el-
követett bűnököt engeszteli ki, de a bűnököt,
amelyeket ember követett el ember ellen, nem
engeszteli ki addig, amíg igazságos cselekedet-
ekkel az ember maga nem teszi jóvá.
Szóljatok a néphez, hogy az Istennel
vivott pörön kívül van még egy pör, amely-
ben az elkárhozás nem kevésbé végzetes és
rontó. Mondjátok ezt a megbocsátást szomja-
zóknak: Ha megtisztulva és büntetlenül akar-
tok az új esztendőbe lépni, ne csak Isten
engeszteljétek, de engeszteljétek ki az embe-
reket is, testvéreiteket, akiket megbántottatok,
akik ellen bűnöztek. Mert az isteni megbo-
csátás csak azután hull le rátok s az ítélet
fenyegetőn ingadozó mérlege csak így billen
majd a ti javatokra. Vessetek számot önma-
gatokkal, nézzetek a multba, mikép teljesítet-
étek kötelességeketek testvéreitekkel, népetek-
kel szemben. Ha mélyen, bensőségesen hajtjátok
végre a számvetést, akkor a mult tükrében
talán meglátjátok a jövőt, melynek kapuján
most hasztalan dörömböltök. Minden jövő
magja a mult s az elkövetkező napok ugy nő-
nek ki a letűntekből, mint lombos fa az el-
vetett magból. A megtérés szombatján vegyé-
tek hát sorra a bűnököt, amelyeket ember em-
ber és zsidó zsidó ellen követett el.

A bűnök nagyok, a bűnök förtelmesek.
Az esztendő, amelytől az imént sofárok vontat-
tott túlkölésével és halottas ingek szomorú,
fém pompájával bucsut vettünk, mulandó
életünk e letűnt esztendeje a zsidó nép életé-
ben a válságok és megpróbáltatások esztendeje
volt. A szétszóratás majd minden országban új
hadjárat indult meg ellenünk és zsidó sóhajok-
kal, zsidó szenvedéssel volt tele a világ. Erec
Jisraeleben, a zsidó ujjászületés földjén is sulyos

krizisbe került az építőmunka és az ifju hon-
foglalók, akik páratlan önfeláldozással és halált-
megvető hősiességgel vállalták az uttorás győtrő
munkáját, hogy otthont teremtsenek az egész
népnek, segítségért kiáltottak a galut népéhez.

Mit tett ezekben a komor napokban a
zsidóság? Bedugta füleit, behunyta szemeit,
hogy ne hallja a testvérikiáltást, ne lássa a
testvérszenvedést. Nem nyújtotta ki segítő
kezét az érette dolgozók és érette szenvedők
felé. Az egyéni érdekek, az egyéni bajok háttérbe
szorították a nép és a közösség érdekeit. A
megtérés szombatján vessünk számot a bűnök-
kel, amelyeket testvéreink és népünk ellen
követünk el, legyen urrá rajtunk az igazi
megtérés szelleme, megtérés a zsidósághoz, a
közös eszméhez és célokhöz, mert csak a
becsületés számvetés után léphetünk a tisztul-
tabb jövőbe.

De nemcsak az egész nép ellen vétkezünk,
sulyos bűnök terhelnék a mi szűkebb közössé-
günk, az erdélyi zsidósággal szemben is. A népek
békés együttélésének, a szabadságnak e tradíciós
földjén meg kellett érnünk a zsidógyűlölet
hullámainak feltornyosulását, látnunk kellett,
miként sokasodnak meg ellenségeink és támad-
nak neki legemlékezőbb létérdekeinknek, miként
teszik vitássá emberi és népi jogainkat. Sulyos
hadjárat indult meg ellenünk, amelynek végső
célja kulturális és gazdasági örök elpusztítása.
A nekünk támadó veszedelmek nyomasztó lég-
körében a józan emberi logika azt követelte,
hogy a száz oldalról fenyegetett erdélyi zsidó-
ság testvéri megértésben fogjon össze és egy-
séges akarattal igyekezzék kivédeni a támadá-
sokat, megvédeni a közös érdekeket. Ki is
bontották az egységes szervezkedés zászlaját,
amely hivatva lett volna minden becsületés
zsidó ügyet az egész erdélyi zsidóság erejével
és autoritásával megvédelmezni. A mozgalom
meleg visszhangra talált az erdélyi zsidóság
nagy tömegeiben, mindenki örömmel és a fel-
szabadulás érzésével üdvözölte az idők paran-
csából fakadó tervet. Mindenki szükségesnek
és mulhatatlannak ítélte az egységes képviselőt
megteremtését, minden nap újabb intéssel szol-
gált — de az egységes képviselőt mégsem ala-
kulhatott meg mind a mai napig.

Fájdalmas kötelesség számunkra, de a
megtérés szombatján, amikor nyíltan és férfias-
an le kell számolni a bűnökkel, panaszló sza-
vunk ma a rabbik felé száll. A rabbik felé,
akik a szószék magasságából hirdetik a meg-
térés igéjét. Vannak bűnök és van bűnbocsá-
nat. Csak egyre nincs engesztelés: a bűnre,
amit a nép ellen követünk el. Ezt csak az
igazi megbánás és teljes jóvátétel engesztelheti
meg. A bűn itt van előttünk: a szétszakított,
táborokra oszló erdélyi zsidóság, amely még
mindig el van zárva a lehetőségtől, hogy kö-
zös nagy érdekeit közösen védelmezze meg és
ki van szolgáltatva az önkénynek, amely a
pártoskodó zsidóság egyik felét kijátsza a má-
sik ellen. Ezenközben pedig elbukik a nagy
zsidó ügy. Vessen számot magával mindenki,
de vessenek elsősorban számot a bűnbánást hir-
dető szentéletű, ortodox rabbik: kinek lelkét ter-
heli ez a bűn? Kinek makacságán, önzésén,
rövidlátásán, vagy nemtörődömségén bukott el
az erdélyi zsidóság ügye? Szálljanak le lelkük
mélységeibe és kérdezzék meg maguktól: ja-
vára volt-e a szétszakítottság a zsidóságnak,
éppen annak a zsidóságnak, amelyet a Tóra
és a hit útján akarnak vezetni.

Ha őszinte és bensőséges lesz a számvetés,
a megtérésnek ezen a szombatján zsidó
templomok szószékeiről egy új ige száll majd
a nép felé: engeszteljétek a bűnököt, amelye-
ket önmagatok és népetek ellen követtetek el.
Rejtsétek el egyéni érdekeiteket és hiaságot-

kat a nép érdeke előtt és fogjatok össze test-
véri egymásratalálásban a közös veszedelmek
ellen a közös jövőért. Ha megbántátok és
jóvátettétek ezeket a bűnököt, akkor és csak
akkor hősihettek nyugodt lélekkel a jom-
kippuri nagy ítélet elé és csak akkor fog-
rátok szállni az isteni megbocsátás kegyelme.

Benes és Bethlen eredményes tárgyalásai

Kitolódott a magyar kölcsön. Magyar-
országnak meg kell szüntetnie a bi-
zalmatlanságot a kisantatban. Berze-
viczy a tudomány szabadságáért

(Budapest, szeptember 14. Az Uj Kelet tudó-
sítójától.) A prágai „Pravo Lidu“ szerint Benes
cseh külügyminiszter és gróf Bethlen István ma-
gyar miniszterelnök nem csupán a kölcsönügylt
tárgyaltak Gentben, hanem megbeszéléseket foly-
tattak az összes eddig felmerült kölcsönös pana-
szokról, a határcsúcsokról, a békeszerződés jogi
értelmezése körül támadt félreértésekről, a kisebb-
ségi kérdéssről és minden olyan problémáról, amely
akadályozza, hogy a két ország között normális
viszony jöjjön létre. Egyes kérdéseket teljesen
tisztáztak, a többiekkel még tanácskoznak.

Benes felhívta Bethlen figyelmét azokra a
nehézségekre, amelyek a kölcsön és más kérdések
körüli felmerültek Csehszlovákiában, mert Magyar-
ország semmit sem tett még a cseh közvélemény
meggyőzésére, hogy vele szemben lehetséges az
engedmények politikája. Ezenkívül vannak nemzet-
közi nehézségek is, mert a nagyhatalmak még
nincsenek egyöntetű véleményen a magyar kére-
lemről. Alig remélhető, hogy a kölcsönügylt a
népszövetség jelenlegi ülésésén megoldják, Bethlen
utazása azonban még sem volt hiábavaló, mert
elhárította a kölcsön realizálása elé gördült nehé-
zségeket, másfelől a szomszéd államokkal való
viszony javulására több félreértést kiküszöbölt.

A legsúlyosabb probléma a garancia kérdése
maradt. Bizonyos, hogy ezt megnehezíti Magyar-
ország belső viszonyainak a bizonytalansága.

A népszövetségi tanács ötödik számú
ugynevezett szellemi együttműködés-bizottságá-
ban Berzeviczy felsorolta, milyen veszteségek
érték Magyarországot a szellemi munka terén
az egyetemek, főiskolák és muzeumok elvesz-
tésével. Beszélte az anyagi nehézségekről és a
tudományos munkák megszerzésének nehé-
zségeiről. Javasolta az akadályok elhárítását,
minthogy több állam elzárkózik attól, hogy a
szomszéd ország szellemi termékeit beengedje.
Szükséges, hogy a bizalmatlanság helyét adjon
a bizalomnak, a volt ellenségek közelebb
kerüljenek egymáshoz, a közös érdekek diadal-
maskodjanak és az emberiség győzedelmes-
kedjék az oktan gyűlölködésen és féltékeny-
kedésen. Az írók, tudósok és művészek békés
munkával helyreállítják az európai társadalom-
nak a háborúban feldult lelki egyensúlyát, s
ezért lehetetlen, hogy tudományos közlemények
bevételét tiltó rendelkezésekkel sújtsák.

Szököár pusztította el St.-Josét

Newyork, szeptember 14. Losangelosból táv-
iratozzák, hogy Guatemalában a szököár elpuszti-
totta St.-José városát. A lakosságról semmi hír.
Tudományos körök szerint a szököár a japáni ka-
tasztrófával lehet összefüggésben.

Román elnököt választott két nép- szövetségi bizottság

Genf, szept. 14. A népszövetség bizott-
ságainak alakulólülésén Disescu román delegá-
tust a népszövetség közgyűlése elé utalt ügye-
ket felülvizsgáló bizottság elnökévé, Titulescut
pedig a politikai bizottság alelnökévé választ-
tották. A bizottság elnöke Hymans és hatás-
körébe a kisebbségi ügyek tartoznak.

**Leszállított
árak!**

HARISNYA,
KEZTYŰ ÉS
KÖTÖTTÁRU
KÜLÖN-
LEGESSEGEK
EREDETI
GYÁRI ARBAN
ÁRUSITTAT-
NAK

BLATT

**Leszállított
árak!**

KÖTÖTT-
SZÖVÖTT
ÁRUHAZA
CLUJ
KOLOZSVÁR
FÖTÉR 13.
SZÁM
ALATT

Allami tisztviselőknek külön engedmény!

Ha művészi kivitelű fa vasbutort

akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárheiyre** és tekintse meg a

SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RESZV.-TÁRS. butortermeit
Asztalok, furnírszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Marocain 3 színben . . . 249

Gyapjuseviot minden színben . . . **145**

Chifon, I. minőségű . . . 38

Selyem-jumper 567

★★

**Bàrsonyok
minden színben**

★★

Silskinplüsch

★★

**Biberette-
Breitschvantz**

★★

Schroll-vásznak

minden szélességben

★★

A legjobb

gyártmányu

cipők óriási

választékban

a

MISSIR CÉG

cluji fiókjában
kaphatók

Egy angol tudós kalandos útja a dalai láma földjén

William M. Mac Govern dr. kulinak öltözve bejárta Tibetet

(London, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) William M. Mac Govern dr. angol tudós most kezdte meg naplójának közlését tibeti utazásáról, melyet kínai kulinak öltözve tett meg. Govern már évek óta készült behatolni a dalai láma rejtelmes birodalmába, melynek nyelvét és szokásait annyira elsajátította, hogy áruházban sikerült neki az idegeneknek eltiltott országot bejárnia. Céljának elérésére kis expedíciót szervezett kiváló szaktudósokból, melynek kíséretében előbb az indiai Dardzsilingbe s onnan az önálló Sikkim-államon keresztül Tibetbe indult.

Az expedíció nemcsak a két legnagyobb tibeti várost, Shigatsset és Lhassát akarta felkeresni, hanem Yatungot, mely a sikkimi határon van és Gyantset, ahova az indiai angol kormány-nak is szabad volt egy-egy megbízottat küldeni.

1922 júliusában érkezett az expedíció Indiába, ahonnan azonnal Yatungba indult. Yatungba minden különösebb kaland nélkül ért el az expedíció és összeköttetésbe lépett Bailey őrnaggyal, aki praktikus tanácsokkal látta el az expedíció vezetőjét. Yatung után Gyangste volt az expedíció legközelebbi állomása, ahol már a tibeti hatóságokkal léptek összeköttetésbe és a hatóságok útján részletes kérvényt juttattak el a dalai lámához, amelyben engedélyt kértek Lhassa város meglátogatására. A lhassai papok közbenjárására a dalai láma kategórikusan visszautasította az expedíció kérését és kötelezte az expedíciót, hogy azonnal térjen vissza.

Govern dr., aki mindenáron be akart hatolni Tibet rejtelseibe, előbb Dardzsilingbe tért vissza, ahol hozzáfogott tervének keresztülvitelére. Mint-hogy az uton mint európai hamar gyanussá vált volna, elhatározta, hogy benszülött kulinak öltözve teszi meg az utat. Heteken keresztül tanulmányozta a kulik dialektusát és szokásait, míg végre sikerült teljesen asszimilálnia a benszülöttekhez.

Az ut előkészületei egy hónapot vettek igénybe. Govern dr. az utra három ösvért és három ponyny-lovat szerelt fel. Utitársul két benszülött szolgát választott ki magának, az egyiknek, akit Govern természete miatt „Sátán“-nak keresztelt el, az volt a rendeltetése, hogy az uton Govern urat játsza. A másodikat, akit Govern „Diogenes“-nek nevezett, hordárnak szegődtette. Mindkét szolgál

sikkimi eredetű volt. Sikkim etnológiailag Tibet egyik tartománya, mert a sikkimiek tibeti eredetűek és csak a legutóbbi időben vándoroltak át a Himalája déli lejtőire. A sikkimiek tibeti származását maguk a tibetiek is elismerik és így ők szabadon látogathatják Lhassát, a szent várost. Govern valódi tervét a szolgaszemélyzet előtt is titokban tartotta, mert ezek azonnal elárulták volna a tervet a sok tibeti kém egyikének, akik gondosan öröködnék azon, hogy idegen láb ne tapodja a szent város földjét. Ettől tartva, Govern csak annyit közölt a szolgálival, hogy Sikkimet akarja felkeresni.

A kutatók szokásos öltözéke helyett Govern dr. kuli ruhát öltött magara. Csak a legszükségesebb és legegyszerűbb táplálékot vette magához, mert egész uton, hogy a feltűnést elkerülje, kuli módra kellett élnie. Az expedíció egyetlen gyanus tárgya egy filmapparat volt, amellyel Govern filmfelvételt akart készíteni Lhassában. Ez év januárjának közepén indult el Dardzsilingből a kis expedíció. Az első napon folyton esett az eső és így az expedíció a csuszós uton csak nagyon lassan tudott előre haladni. Angol-India és Sikkim határán a sikkimi határőrök hosszas huzavona után, minthogy az expedíció tagjainak papirjai teljesen rendben voltak, átengedték az expedíciót. Az éjszakát a határfalutól mintegy félmértöldnyirej a szabad mezőn töltötte el az expedíció. Az első vacsora husból, rizsből, tojásból és teából állott. A bőséges vacsora után Govern órákig beszélgetett el még szolgálival, hogy gyakorolja magát a sikkimi nyelvjárásban.

Az ut elején egy kis falucskában, ahol táplálékot akart bevásárolni az expedíció, „Sátán“ egyik régi üzlettársával találkozott össze, akivel valami lóvásárlási ügyből kifolyólag már régóta haragot tartottak. A két haragos összeverekedett és már-már késhez nyultak, amikor a falu lakossága is beavatkozott a háborúságba. Meg akarta lincselni az expedíció tagjait. Órákig tartó hajszá után sikerült az expedíció tagjainak megmenekülni a falu bosszúja elől. Mikor már a veszélyen túl voltak, megtudta Govern, hogy a lóvásárlás óta három év telt el és azóta a két haragos valahányszor összetalálkozott, mindig össze mérte dühét.

Letartóztatták az eltűnt cseh milliomos üzlettársát

Reinitz Jakab szatmári kereskedőt gyanusítják Grósz Herman eltűnésével

(Szatmár, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számában megírta az Uj Kelet, hogy a szatmármegyei rendőrhatalóságok lázasan nyomoznak Grósz Herman volt ungvári kereskedő után, aki rejtélyes módon eltűnt Erdélyben. A tekintélyes kereskedőt Uzsonon lakó apja negyedmillió cseh korona elsikkasztásával vádolta meg, ami olyan színezetet adott eltűnésének, mintha a büntetéstől való félelmében megszökött volna. Mára azonban a rendőri nyomozás szenzációs adatokat derített ki a titokzatos ügyben.

Az eltűnt feleségének a szatmári ügyészségen tett feljelentését tegnap tették át a rendőrséghez, melynek nyomozását Vikás kapitány, a büntügyi osztály vezetője és Weber kapitány vették kezükbe. Elsőnek a feljelentésben tanúként megnevezett Delmann Izidor szatmári kereskedőt hallgatták ki, aki elmondta, hogy az eltűnt Grósz Herman nem károsította meg az apját, sőt a nagykarolyi zsidó pap a templomban kihirdette, hogy Grósz Herman igaz ember, de az öreg Grósz Mendel rossz ember, akit a Tórától is eltiltottak és helyet sem adtak neki a templomban.

Vallomása további során Delmann előadta, hogy Grósz Herman júliusban igen nagy üzletbe fogott. Neki azt mondta Grósz, hogy fát akarnak Magyarországra szállítani Felsőbányáról. Ehhez keresett is Grósz ötvenezer lejes kölcsönt és hajlandó volt hat-nyolc napra ötezer lej kamatot adni a pénz után. Grósz később bevallotta, hogy azért kell a pénz, mert kétmillió lej értékű aranyat akarnak Felsőbánya környékéről átcsempészni Csehszlovákiába. Amikor legutóbb nála járt Grósz Herman, akkor egy magas, feketeszakállas ember várta künn, akit több ízben látott együtt Grósszal és akivel ezt az üzletet le akarta bonyolítani. Ez az ember Reinitz Jakab volt. Julius végén volt nála legutóbb Grósz Herman és a magas, sza-

kállas ember, akkor is künn várta két falusi zsidóval.

Míg ez a kihallgatás tartott, addig két detektívet küldtek ki, hogy vezessék elő Reinitz Jakabot. A detektívek a Dácia-szálló környékén találták meg Reinitzt, aki sétalva ment a Hám János-utca felé. Mikor a rendőrség épülete elé ért, a detektívek hozzá léptek és fölszólitották Reinitzet, hogy kövesse őket.

A rendőrségen Reinitz Jakab tagadta, hogy bármilyen része lenne Grósz Herman eltűnésében és hogy bármit is tudna az ügyről. Grósz Hermannal semmiféle üzletet nem csinált, sőt Julius végén nem is látta. A szembesítésnél Delmann nem merte egész határozottsággal mondani, hogy Reinitz Jakab az, akit Grószszal együtt látott.

Ugyanakkor házkutatást tartott a rendőrség Reinitz Jakabnak strada Regele Carol 52. alatti lakásán. A házkutatás alkalmával egész csomó levelet foglaltak le. A rendőrség őrizetbe vette Reinitzt, akinek védője beadvánnyal fordult a rendőrséghez és kérte, hogy a zsidó ünnepre való tekintettel helyezték szabadlábra. Az ügyészséggel folytatott tanácskozások után a rendőrség megtagadta Reinitz szabadlábra helyezését.

A kihallgatásokat ma folytatták a rendőrségen. Kihallgatták Nuszbachernét, akinek az ura szintén Reinitzszal volt üzleti összeköttetésben és tavaly egyszerre nyomtalanul eltűnt. Kihallgatták továbbá Wiesner volt kávést is, akinek Szalon-kávéházában hosszú időn keresztül sokat tárgyalt Reinitz egy állítólagos pénzhamisítóval.

— Megérkezett a német jóvátétel első hajórakománya. Giurgiuból jelentik, hogy tegnap odaérkezett négy német gőzös, amelyek a német kormány által Románia számára a jóvátételi számlára küldött vasuti anyagokat hozták.

béké

Akció

(B

dósítójá

lődéssel

körében

ják felel

teni félé

tozó diák

abban az

békéjét

hogy m

adásokon

le a num

tem ralai

A

CUza pro

nak venn

egyetem

Vég

nem törté

temi tar

határozata

megtartja

vesznek r

kerüljenek

miniszter

szabályzat

A k

battól kez

részt a bo

zsidó hullá

a legszigor

delkezését

ki, amelye

jelentkezne

zsidó hullá

kell tudom

Ez minden

melyeknek

kötéseket

.....

Hova

Párhuza

(Ara

sítójától.)

koztunk a

most már

magyar fe

nulákat ve

lönösen o

ahol zsidó

még nem s

vet, hogy

senyt roma

rendelet ál

tegnap az

zetői már

a zsidó köz

Az ar

érdekes ter

azt célozta,

hangba hoz

Felme

Moise Nico

tályaiban a

osztályokat

nyelv magy

iskolát elvé

diákok nem

annyira, ho

egy magyar

diák az álla

gimnáziumb

adott tantár

gén okvetel

tályokban m

intenzíven a

már két vag

a rendes osv

román nyelv

meg is érthe

Másik

a zsidó elem

zett diákok

a Moise Nico

tanárai a tar

hatnak a ren

fiatal gyerme

nak annyira

dik osztályba

A jasiú kuzista diákok békét akarnak az egyetemeken

Akció az előadások nyugodt megkezdéséért

(Bukarest, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország közvéleménye lázas érdeklődéssel néz az új egyetemi tanév elé. A diákság körében elkezdődött a hangulat, mert nem akarják felelőtlen elemek botránnyai miatt újból elveszíteni félévüket. Most már a Cuza csoportjához tartozó diákok körében is élénk agitáció indult meg abban az irányban, hogy az egyetemi előadások békéjét biztosítsák és pedig abban a formában, hogy másvallású diákok is résztvevjenek az előadásokon. A jasiú kuzista diákok nem mondanak le a numerusz klauzusról, azonban ezért az egyetem falain kívül akarnak harcolni.

A kuzista diákok egy csoportja felkereste Cuza professort és bejelentették, hogy részt akarnak venni az előadásokon és meg akarják óvni az egyetem belső nyugalma.

Végső elhatározás ebben a kérdésben még nem történt, a diákság be akarja várni az egyetemi tanárok Jasiban megtartandó gyűlésének határozatait. Ezt a gyűlést még ebben a hónapban megtartják. A kuzista diákok két feltétel mellett vesznek részt az előadásokon: 1. Zsidó hullák is kerüljenek a boncaszatókra. 2. A közoktatásügyi miniszter helyezze hatályon kívül az új egyetemi szabályzatot.

A kolozsvári egyetemen a zsidó diákok szombattól kezdve csak abban az esetben vehetnek részt a boncolási gyakorlatokon, ha az egyetem zsidó hullát kap. Bizonyos, hogy a Szent Egyetemen a legszigorúbban be fogják tartani a törvény rendelkezését és csak azokat a holttesteket váltják ki, amelyek a törvényben előírt hozzátartozók jelentenek. Minden hozzátartozó nélkül elhalt zsidó hulláját feltétlenül az egyetem részére kell tudományos célokra rendelkezésre bocsátani. Ez mindenesetre elsősorban a kórházak feladata, melyeknek a hullák kiadásánál a törvényes megkötéseket be kell tartaniuk.

Hova iratkozzanak be az aradi zsidó diákok?

Párhuzamos zsidó osztályt kérnek az állami liceumban

(Arad, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mai számunkban részletesen foglalkoztunk azzal a miniszteri rendelettel, mely most már minden kivétel nélkül megtiltja a magyar felekezeti iskoláknak, hogy zsidó tanulókat vegyenek fel. Ez a rendelkezés különösen ott jár súlyos következményekkel, ahol zsidó középiskola nincs, viszont a diákok még nem sajátították el annyira a román nyelvet, hogy az állami iskolákban állják a versenyt román anyanyelvű osztálytársaikkal. A rendelet által teremtett helyzettel foglalkozott tegnap az aradi zsidóság, melynek kiváló vezetői már a nyár folyamán napirendre tűzték a zsidó középiskola felépítésének tervét.

Az aradi zsidó szülők értekezletén több érdekes terv merült fel, melyek mindegyike azt célozza, hogy a miniszteri rendeletet összhangba hozzák a pedagógiai követelményekkel.

Felmerült az az óhaj, hogy az aradi Moise Nicoare állami gimnázium alsóbb osztályaiban a zsidó tanulók részére párhuzamos osztályokat létesítsenek, amelyekben a tanítási nyelv magyar lenne, minthogy a négy elemi iskolát elvégzett és a középiskolába beiratkozott diákok nem bírják még a román nyelvet annyira, hogy a tanítást megérthessék. Ha egy magyar tannyelvű elemi iskolát végzett diák az állami és kizárólag román tannyelvű gimnáziumba iratkozik, a román nyelven előadott tantárgyakból keveset ért és az év végén okvetlen elbuknék. Míg ha a párhuzamos osztályokban magyar nyelven tanítják őket és intenzíven a román nyelvet is kultiválnák, már két vagy három év után beiratkozhatnak a rendes osztályokba, mert akkor bírják a román nyelvet annyira, hogy az előadásokat meg is érthetik.

Másik óhaj is felmerült és pedig az, hogy a zsidó elemi iskola negyedik osztályát elvégzett diákok mint magántanulók iratkozzanak a Moise Nicoara állami gimnáziumba, az iskola tanárai a tanulókkal intenzívebben foglalkozhatnak a rendes tanítási idők után és így a fiatal gyermekek hét-három év alatt már bírják annyira a román nyelvet, hogy a negyedik osztályba mint rendes tanulók iratkozhat-

nak be. Hasonló vélemény alakult ki a leánygyermekre is, akik az állami leánygimnáziummal válnának ilyen módon magántanulóivá.

A szülők konferenciája nem hozott határozatot. Mindenesetre legelőnyösebb volna nemcsak arra átmeneti időt nyerni, hogy diákjaink a román nyelvet megtanulják, de arra is, hogy Arad város zsidósága, melynek áldozatkészsége közismert, saját zsidó középiskolát létesítsen. Ez annál is könnyebb volna, mert a zsidó elemi, mely az ország egyik legjobb intézete, megfelelő épületben van elhelyezve s aránylag kis költséggel és a legrövidebb időn belül új emeletet lehetne húzni a meglévő iskolaépületre és a hatalmas udvaron is új épületek építhetnek emelni. Hisszük, hogy Arad zsidósága mindent el fog követni, hogy saját középiskolája legyen s a minisztérium se

A parlamenti szünet alatt nem készültek el a sürgős javaslatok

Újra ideiglenes költségvetést terjesztenek a parlament elé

(Bukarest, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti ellenzéki lapok nyomán az Uj Kelet is megemlékezett arról, hogy a parlamenti szünet alatt a kormány egyetlen törvénytervezettel sem készült el és a bizottságok munkájukkal a pénzügyminiszter hazatérésére vártak. A „Viitorul“ most cáfolni igyekszik az ellenzéki lapok értesüléseit és leszögezi, hogy több törvényjavaslat és pedig a bányákról, az adóreformról, a bélyegilletékekről, az adminisztratív reformról, az iskolareformról, az egyházi reformról és a munkatörvényről szóló törvényjavaslat teljesen készen van.

Az „Adeverul“ ezzel szemben fentartja értesülését. A lap szerint igaz az, hogy az adminisztratív, az iskolai és egyházi reformok és a munkatörvényről szóló javaslatok készen vannak, de ezek a javaslatok nem a parlamenti szünet alatt, hanem még a parlamenti ülésszak bezárása előtt készültek el. A többi törvényjavaslatnak még az előmunkálataival sem készültek el.

A sürgős törvényjavaslatok elkészültek

A kormány lapja — írja az „Adeverul“ — azt mondhatja, hogy egyes törvényjavaslatok már elkészültek, a parlamentnek van addig tárgyalni valója, míg a többiek is elkészülnek. Ez a megállapítás azonban helytelen. Készen vannak olyan törvényjavaslatok, amelyeknek nincs meg a sürgősségi jellegük, azok a törvényjavaslatok pedig, amelyeket a kormány haladéktalanul le akar tárgyalni a parlamenttel, nem készültek el.

A kormány ígérete szerint ezeknek a sürgős javaslatoknak a parlamenti szünet alatt kellett

Elkerülhetetlennek tartják az olasz-jugoszláv háborút

Olasz csapatok szálltak partra Albániában. Háborús készülődés Olaszországban. Mussolini találkozni fog még Pasiccsal. Cáfolt az olasz sajtó

(Róma, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mai minisztertanácson Mussolini kijelentette, hogy az olasz-görög konfliktus a szankciók végrehajtásának fázisába lépett, miután a nagykövetek konferenciája elfogadta az olasz elvi álláspontot, mely szerint a népszövetség intervenciója ebben az esetben nincs helyén.

Korábban csak a szankciók teljesítése után fogják kiűriteni.

Ami a fiumei kérdést illeti, az olasz kormány várja Jugoszlávia választát.

Még megvan a lehetősége a közvetlen megegyezésnek,

döntőbíró beavatkozása mellőzésével.

A jóvátételi problémára vonatkozólag Mussolini kijelentette, hogy a stuttgarteri beszéd a megegyezés lehetőségét hangsúlyozta. Ő úgy látja, hogy a döntőtárgyalások hamarosan megindulnak.

Mussolini nyilatkozatot adott a „Daily Mail“ tudósítójának. S ebben az olasz miniszterelnök kijelentette, hogy

Fiume politikai tekintetben szükségképpen Olaszországhoz tartozik.

Reméli, hogy Jugoszlávia elfogadja javaslatait, de idegen közvetítést nem tűr ebben a kérdésben. Ezt bizonyítja az a félhivatalos római jelentés is, mely szerint Poincaré kijelentette Pasiccsal szemben miniszterelnöknek, hogy a Fiume miatt támadó konfliktustól Franciaország távol tartja magát.

Athén, szeptember 14. A legújabb jelentések megerősítik azokat a híreket, amelyek az olaszok nagyarányú háborús készülődéséről szólnak. Rómából ma reggel érkezett táviratok minden kétséget kizáró módon adják tudtul, hogy

Olaszországban öt nap óta nagyszabású katonai előkészületek folynak.

fog elzárkózni azelőtt, hogy rendelkezésnek végrehajtásában következetes legyen s így a zsidó diákok zsidó iskolában tanulhassanak. Elvileg, a párhuzamos magyar tagozati iskolák mintájára, fel lehetne állami zsidó iskolákat is állítani, sőt ez az állam kötelessége is lenne. Természetes, ez csak úgy képzelhető el, ha a zsidó tagozat valóban zsidó lenne és gondoskodás történne arról, hogy a tanulók a zsidó szellemnek megfelelő, tradíciójú és a héber kultúrát felőelő oktatást nyerjenek. Enélkül a külön zsidó tagozat az aradi állami liceumban csak azt jelentené, hogy zsidó osztály alakul, amely azonban a zsidó kultúra céljait, a zsidó nevelést nem szolgálja s így egyáltalán nem pótolja a zsidó középiskolát. A magántanulók rendszere viszont sokkal költségesebb, semhogy a szegényebb szülők megbírnák.

valna elkészülnök, de mindeddig az előkészítő munka sem indult meg.

Főleg a köztisztviselők reorganizálásáról szóló törvényekről és azokról a gazdasági törvénytervezetekről van szó, amelyek szoros összeköttetésben vannak az állam jövő évi költségvetésével. Tekintettel arra, hogy ezek a törvényjavaslatok el sem készülhetnek a jövő évi költségvetés tárgyalásáig, ez évben a harmadik ideiglenes költségvetéstervezet kerül a Ház asztalára.

Az ellenzéki sajtó vádjai

Az „Adeverul“-al egyidejűleg a fővárosi sajtó többi organumai is hevesen és elkezeredten támadják a kormányt. A lapok főleg az egyes bizottság tagjait vádolják hanyagsággal és nemtörődömséggel.

— A parlamenti szünet alatt — írja a „Dimineata“ — azok, akik a törvénytervezetek elkészítésével voltak megbízva, majdnem kivétel nélkül sétára indultak, utánozva a kormány tagjait, akiktől a megbízásokat kapták. Azzal azonban, hogy a munkára szánt időt klimatikus üdülőhelyeken töltik el az ország hivatalos tényezői, még nem oldódnak meg a problémák.

A ország politikai és gazdasági újjáépítését csak komoly munkával lehet szolgálni. Ezt a munkát azonban a liberális kormány se nem akarja, se nem tudja elvégezni. Az őszel megnyitott parlamenti ülésszakon a sietésben összehozott törvényjavaslatokat csak erőszakoskodások árán tudják majd a kormány megzavartatni. Ezek az erőszakoskodások azonban — fejezi be cikkét a „Dimineata“ — remélhetőleg végre megbuktatják a kormányt.

Hivatalos körök értesülései szerint az olasz katonai főparancsnokság minden előkészületet megtett hét korosztálynak azonnali mozgósítása iránt. Ugyanez a hírforrás megerősíti azt az értesülést is, hogy a római léghajós hadosztály parancsot kapott arra, hogy tegyen meg minden előkészületet a való repülőbázis felállítására.

Nagy megdöbbenést keltett a görög fővárosban az a hír, hogy az olasz flotta egyik hajója tegnapelőtt megjelent Santa Quaranta kikötőjében s a hajóhad csapatainak partraszállítása ma éjszaka megkezdődött. Olaszországban is a csapatmozdulatok a mozgósítás kétségtelen jeleit mutatják. Az adriai olasz flotta tegnap óta minden szállítmányt, amelyet sikerül a tengeren felartóztatnia, kivétel nélkül, tartozék az bármely állam fenhatósága alá, szigorú vizsgálat és ellenőrzés alá helyez.

London, szeptember 14. Politikai körök a balkáni helyzetet igen aggodalomkeltőnek és veszedelmesnek tartják. Ha a népszövetség idejekorán be nem avatkozik, Olaszország, Szerbia, Bulgária és esetleg Magyarország között könnyen háború törhet ki. Anglia követeli, hogy a fiumei konfliktust haladéktalanul terjesszék a népszövetség elé.

Róma, szeptember 14. Olaszország ultimátumára

a jugoszláv jegyzék tegnap este megérkezett,

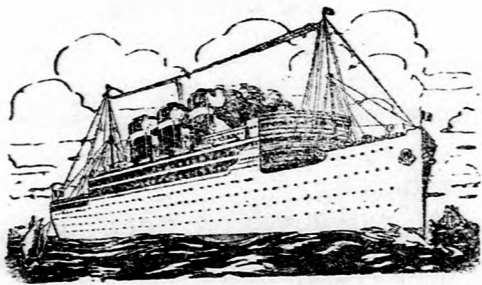
de tartalmáról semmi hír. Politikai körök biztosra veszik, Mussolini legközelebb találkozni fog Pasiccsal, hogy végleges megegyezésre jussanak a fiumei kérdésben. Ezt a hírt a Palazzo Chigin nem cáfolták meg. A lapok megállapítják, hogy az olasz-jugoszláv helyzet veszedelmes voltáról szóló hírek erősen tulzoltak és hogy a jugoszláv-olasz határon állítólag végrehajtott nagyarányú csapatösszevonás-

Eredeti gyári
árak!Eredeti gyári
árak!**"HELIOS"**kötött-szövött árúgyár lerakata
Cluj, Piața Unirii
(Fötér)
7.Óriási választék kötött és szövött
árúgyár, harisnyák és keztyűkben!

Ékszervásárlás bizalom dolga!!!

Arany és ezüst órákat,
ékszereket és dísz tárgyakat**FENYŐ ÉS BRAUNFELD**világvárosi ékszerüzletében
vásárolj legelőnyösebben

Cluj, Piața Unirii 15

Omega és Schaffhausen
órák fölérakata**Fabre-Line**

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Közvetlen vonalak — átszállás nélkül —

Constanța-Newyork

között és tranzitó Kanada felé.

A „MADONNA” hajó indul október 8-án.

Külön hajójáratok

Constanța-Jaffa-Marseille

között.

A „BRAGA” gőzös indul október 6-án.

Információk és jegyek kaphatók:

Fabre Line Bukarest, Pasagiul Comoedia

Felvilágosítást nyújt még: Reclama Cluj, A. Iancu 3.

Férfikalapokat

fest,

tisztít,

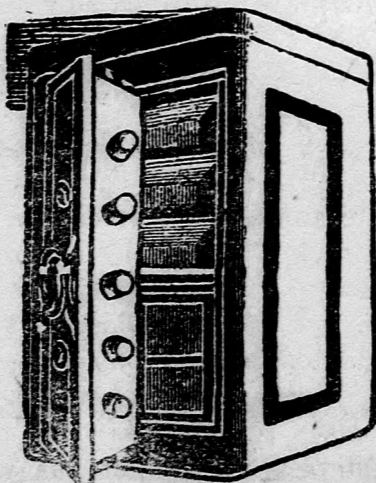
formál

és vasal

Fehér István kalaposmester,

Cluj, Unió-utca 21. Redout.

Postai megrendelések is eszközöltnék!

Fabrică
de case de bani
Geldschrank-Fabrik
PénzszekrénygyárJAKABFI & CO.
TIMIȘOARAStr. Timofei Cip.
(Battyány-utca) 3. szám
Telefon 12-68Képviseletek Erdély
részére kerestetnek

ból szó sem igaz. Az olasz sajtó nem hiszi, hogy háborus konfliktusra kerülne sor.

Páris, szeptember 14. A nagykövetség tanácsa megállapította az athéni gyászünnepek programját, a phaleroni flottatisztelgés és a meggyilkolt olasz delegáció tagjai holttestének Preverába való szállításakor nyújtandó tisztelgés módját és idejét. A gyászünnepek

szeptember 19-én lesz

az athéni katolikus székesegyházban, a görög kormánytestület megjelenésével. Ugyanaznap reggel

Katonai forradalom tört ki Spanyolországban**Elfogták a külügyminisztert. A kormány távozását és felelősségrevonását követelik a forradalmárok****(Páris, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.)** Hetek óta forradalmi készülődésekről érkeznek hírek Spanyolországból, ahol az elégtelenség már a nyílt felkelésben tört ki. A forradalom a hadseregből indult ki s a lakosság egyelőre még nyugodtan figyeli a feltorló eseményeket. Ujabb jelentések szerint a forradalom Barcelonában tört ki. A madridi, saragossai és sevillai helyőrségek csatlakoztak a barcelonai mozgalomhoz. A puccs vezérei elhatározták, hogy**a jelenlegi kormány tagjait személyükben felelősségre vonják.**

A külügyminiszter Sansebastianban fogva van.

Barcelonából jelentik, hogy a fellázadt helyőrségek száma nő. A mozgalom nem a király, hanem csak a kormány ellen irányul.

Derivera barcelonai tábornok, katonai kormányzó proklamációt bocsátott ki, amelyben azzal vádolja a spanyol kormányt, hogy az országot romlásba viszi és bejelenti, hogy

a katonai párt elhatározta, átveszi az ország kormányzását.**Német magánjavak biztosítják a jóvátételt****A német kancellár pozitív garanciákat ajánl fel a megszállás megszüntetésére. Bizakodó hangulat Párisban és Berlinben. A hivatalos tárgyalások előkészítése****(Berlin, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.)** Stresemann kancellár a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy Németország számára a legfontosabb a Ruhr- és Rajna-vidék feletti szuverenitás kérdése. Németország ezért pozitív garanciákat ajánl fel a megszállás megszüntetése végett. E garanciák legfontosabbja**a magánjavak feletti jelzalog,**

ami a leghatékonyabb és legrealisabb biztosíték. A magánjavak feletti jelzalog jog lebonyolítását külön hitelbizottság végezné, amelynek élén a szövetséges hitelezők állnának. E bizottság járadékotvénnyeket bocsátana ki és így módjában állna Franciaország számára azonnal megfelelő szolgáltatást nyújtani és rendszeresen fizetni. Így a Franciaország által a Ruhr-vidék evakuálása alapjául felállított feltételek teljesítve lennének.

A kancellár azzal végezte beszédét, hogy Németország kész a háború konzekvenciáit viselni, de kívánja, hogy Franciaország vezetői

— **Az új városi adók.** A kolozsvári városi tanács egyik utolsó ülésén megállapította az adótételeket, amelyek szedésére az új adótörvény feljogosítja. Az adótételek megállapítása a törvény maximuma alapján történt nagyobb részben. Ime néhány tétel: A házaló kereskedők ellenőrzéséért (mindenik után) 500 lej. A népességi irodába történő minden bejelentés után 10 lej. A bejegyzés másodlatáért darabonként 5 lej. Az anyakönyvi hivatal részéről kiállított minden születési vagy halálzási bizonylat után, akkor is, ha ez a bíróság rendelkezésére állítatná ki, 10 lej. Örökbefogadási okirat után 100 lej. Házassági anyakönyvi kivonatért valahányszor felmentés alapján állítatják ki 20, esetleg 25 lej. A házasságkötés céljára szükséges okirat mellett az anyakönyvvezető hivatalnál kiállított okiraért 50 lej. Minden hozományrendelés után, kivéve a kelengye tárgyait, 1000 lejtől 10.000 lejig (.000 lej) 2, 10.001 lejtől 30.000 lejig 4, 30.001 lejtől 50.000 lejig 6, 50.001 lejtől 100.000 lejig 8, 100.001 lejtől 200.000 lejig 12, 200.001 400.000 lejig 15, 400.001 lejen felett 20 lej. Házassági, elválás bejegyzéséért darabonként 100 lej. A háztulajdonos házának minden folyóméter homlokzata után seprési, tisztogatási díj fejében és a szemétnak az utcá-

nyolekor a három szövetséges nagyhatalom hadihajói, élükön az olasz divízióval, befutnak a phaleroni kikötőbe, ahol a görög flotta külön-külön huszonegy ágyulövessel fogja az olasz, brit és francia lobogókat üdvözölni. Az istentisztelet alatt az összes hajók felárbóca bocsátják lobogóikat s a szertartás befejeztével a szövetséges hadihajók viszonzozzák a görög ágyulövéseket.

Római távirat szerint Olaszország közölte a görög kormánnyal, hogy a görög hajók ismét befuthatnak az olasz kikötőkbe.

A tábornok elrendelte az ostromállapotot, majd reggel négy órakor csapataival megszállotta a barcelonai telefonközpontot. A város nyugodtan várja a bejelentett rendszabályokat.

Madridban azonnal összehívták a minisztertanácsot, amely permanens éjjeli ülést tartott. A kormány intézkedéseiről még nem érkezett jelentés.

Madridban a minisztertanács permanensnek nyilvánította magát és határozatban kijelentette, hogy csak erőszakkal enged, ha a mozgalom vezetői elvonnának szánva arra, hogy a végletekig elmennek. Egy budapesti távirat szerint a madridi helyőrség parancsnoka kijelentette, hogy a helyőrség készen áll a rend védelmére, a minisztereknek nem kell aggódnia. A liberális lapok helyeslik a kormány magatartását.

A felkelést valószínűleg a tisztai szakszervezetek, a junták szervezték, amelyek eddig is beavatkoztak a politikába és gyakran szembe helyezkedtek a kormánnyal. A helyzet nagyon súlyos, mert a fegyveres erő jórészt a junták kezében van.

a béke és igazság politikáját kövessék.**Bécs, szeptember 14.** A legújabb hírek szerint Berlin és Páris között tovább folynak a megbeszélések. A francia nagykövetség tegnap újra felkereste Stresemann kancellárt s a vele folytatott tárgyalásokról francia politikai körökben azt mondják, jóméredben folynak és meglehetősen**kilatásokkal biztatnak.**

Ezek a tárgyalások azonban, amelyek még jóideig eltartanak, csak a talajt egyengetik a hivatalos-jellegű tárgyalásokra, amelyek előfeltétele a Ruhr-vidéki passzivitás abbahagyása. A német kormány hajlandó is erre, ha bizonyos garanciákat kap a Rajna- és Ruhr-vidékre, ami a kancellár legutóbbi beszédéből és a lapoknak adott nyilatkozatából is kiderült.

Berlin, szeptember 14. A francia megszálló csapatok közölték a német kormánnyal, hogy a ruhrvidéki határzárt szeptember tizenhatodikán megszüntetik.

ról való elüvárzásáért 20 lej. I. kerület 20 lej. II. ker. 15 lej. III. ker. 10 lej. IV. ker. 4 lej. A temetkezési vállalatok által rendezett minden temetés után egylovas gyászkoocsival 5, kétlovas gyászkoocsival 10, négylovas gyászkoocsival 15 és többlovas gyászkoocsival 20 lej. Minden, a kereskedést és foglalkozást épügy, mint a kereskedő és a foglalkozást gyakorló nevét megjelölő cégtábla után, évenként 500 lej. Idegen nyelven vagy idegen betűkkel írott cékek után 8000 lej. A magas adótételek ellen a kolozsvári Munkaadók Szövetsége hatalmas akciót indít. A tagjaihoz intézett körlevelekre beérkező adatok alapján memorandumot szerkeszt, melyet a városi tanács határozata elleni felelősségreállítás mellett a szakminiszterekhez juttat.

Temesvárlátványosságai

közé tartozik

Láng Vally

iparművészeti szalonja

Hitelbank-palota, a városháza mellett (6227)

Az Uj Kelet az egy napilapja.
Az Uj Kelet cikkeinek jelölésével engedélyezett árak: Egy félévre 320 lej.
Felelős szerkesztő: Rador Publicitási Iroda

Szlovénközből vasuti fülkében szöndes zsidó em tiszta külseje, be félénk: idegen.

Lengyelország a határon, vis talanságot fedeztek

— Hát felel hibájáért — mélt okot hozott fel am dolog az utlevél és

— Ha nem tendő alatt bejárna restet, Jasit, Kiser Jeruzsálemet.

Arcomon lát mozdó üzlete lehet zeli keletet?

— Én — volna — kántor számomra megfelelő gyelországban. U városra járok és zsinagógái énekekt

tött koncertet. Pár kerestek. Megpály kaptam utlevelet.

helyütt kántorosko

Igy mondta, ott ültek a padon, zsidók is, akik k

tornak, hogy akár vár a huszti papot szakállas és nagy

kozni, máskülönben még akkor sem, a torkában.

A lengyelors a papnak ahhoz, k akar kántorául és beren, aki a fiata aki érintetlen csak

mányos zsidóknak Fölhevülten csendesítettem:

— Nálunk doxoknak nincs ké helyezkedhetik nál szakállt, hanem jó Magának való állá

És amikor e élet van itt, mics zsidó kultúra, a

Kihivott a vagon a sékelnyugtáját

döttje vagyok. Meg tora lesz. Megáll után érintkezem a

ajánlom, hogy prób ban énekeljen a n énekel széles és e

zsidó gyerekekről, alef-béset tanulni. át szent fájdalom

Ne szaporítsd községnél nem v okokból. Nem tud

ról tudom, hogy n sána két napján. A vészi istentisztelet

sága és más kiseb tossága (egyik hely tudták kizavarni m

torra. Követeltem Kiszszamos mellett a

ő, ide és nem bitar És kérdem m rohasánához kapso és ráérzéseimnek a gyökerük: Visszaz

kis ortodox imabázt

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Feladás szerkesztő: Farton Ernő dr.

Órornánában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

A kántor

Szlovenszkókból való hazajöttömkor Kassán a vasuti fülkében szembe kerültem egy feketeszemű, csöndes zsidó emberrel. Nyirott szakállal volt, tiszta külseje, beszédében tartózkodó, majdnem félénk: idegen.

Lengyelországból jött és kellemetlenségei voltak a határon, vissza akarták küldeni, szabálytalanságot fedeztek fel az utlevélén.

Hát felelős lehetek az utlevélhivatalok hibájáért — méltatlankodott és a tiz ujján hét okot hozott fel amellett, hogy milyen felesleges dolog az utlevél és vizum.

Ha nem lenne vizum és utlevél, egy esztendő alatt bejárnám Ruszinszkrét, Bécsset, Bukarestet, Jasit, Kisenevet, Szalonikit, Tel-Avivot és Jeruzsálemet.

Arcomon láthatta a kérdést, vajjon miféle mozgó üzlete lehet, amivel végigutazhatja a közeli keletet?

— Én — felelt anélkül, hogy kérdeztem volna — kántor vagyok. Ma az a helyzet, hogy számomra megfelelő állás nincs üresedésben Lengyelországban. Ugy élek tehát, hogy városról városra járok és egy-egy bét-hamidrasban tartok zsinagógai énekekből és jiddis dalokból összeállított koncertet. Pár hónap előtt Ungváron kántort kerestek. Megpályáztam az állást, de csak most kaptam utlevélet. Lehet, isten hozzásegít, hogy egy helyütt kántoroskodhatom.

Igy mondta, ezt meghallották többen, akik ott ültek a padon, kaftános, pajeszos ruszinszkói zsidók is, akik közül egyik azt ajánlotta a kántornak, hogy akár vissza is fordulhat, mert Ungvár a huszti papot választotta és a huszti csak szakállas és nagy pajeszos kántort enged imádkozni, máskülönben nem kerül az imaállvány elé még akkor sem, ha a kóhanita Aron hangja van a torkában.

A lengyelországi zsidó meglepődött. Mi köze a papnak ahhoz, kérdezte, hogy a hitközség kit akar kántorául és mi kivetni való lehet egy emberen, aki a fiatalóságát Tóra közepette töltötte, aki érintetlen családi életet él és gyerekeit hagyományos zsidóságban neveli?

Fölhevülten és indulatosan csodálkozott. Lecsendesítettem:

— Nálunk — mondtam — most az ortodoxoknak nincs kántorjuk. Megkérdelem, talán elhelyezkedhetik nálunk, itt nem mérik a pajeszt és szakállt, hanem jó zsidó lelkiismeretet követelnek. Magának való állás lenne.

És amikor elmondtam, hogy milyen zsidó élet van itt, micsoda iskolák, milyen zsidó szív és zsidó kultúra, a kántor szeme könnyelábadt. Kihívott a vagon külső platformjára, megmutatta a sékelynyugtját és kijelentette, hogy isten küldöttje vagyok. Meggyőződése, hogy Kolozsvár kántora lesz. Megállapodtunk, hogy megérkezésem után érintkezem a hitközség vezető embereivel és ajánlom, hogy próbára az ortodox nagytemplomban énekeljen a nagy ünnepeken. Azután egy dalt énekelt széles és erőteljes baritonján, egy dalt a zsidó gyermekről, aki az üldözések miatt nem tud alef-bészt tanulni. A hangból a vonatzakatoláson át szent fájdalom áradt és most én könnyeztem.

Ne szaporítsuk a szót. A kántor iránt a hitközségnél nem volt érdeklődés — költségvetési okokból. Nem tudom, mi lett vele, csak magamról tudom, hogy nem volt nyugtom miatta roshasána két napján. A neológ templom szép és művészi istentiszteleté, a chaszidok mélyeseges buzgóssága és más kisebb templomok és imaházak ajtádták kizavarni makacs emlékeimet a lengyel kántorra. Követeltem magamban, hogy ott legyen a Kisszamos mellett a nagytemplomban, mert idevaló ő, ide és nem bitangolásra városról-városra.

És kérdelem magamtól. Kinek mi köze az én roshasánához kapcsolt érzésemhez? Vallási sejtéseim és ráérzéseimnek a magam gyerekkorában van a gyökerük: Visszarezen bennem minden hang amikis ortodox imaházban elhangzott, minden sirás

és minden reménykedés, minden áldott ünnepélyesség és büntudat és vezeklés. Ezt nekem nem tudja visszahozni csak az olyan kántor, akit az Ur megáldott a zsidó hang áldásával.

Ugy érzem, hogy soknak közülünk mégis köze van ehhez. Közöttük talán a hitközség takerékos vezetőinek is. Szabó Imre

***

— A miniszterelnök utja. Bukarestből jelentik: Bratianu miniszterelnök Azugába érkezett, onnan Floricába utazott birtokára. Constantinescu földművelésügyi miniszter csak kedden érkezik haza.

— Befejeződtek a francia-román kereskedelmi tárgyalások. Párisból jelentik: A román kereskedők franciaországi tartozásainak rendezésére Párisban lefolyt tárgyalások kedvezően végeztek és néhány nap múlva megegyezéssel befejezést nyernek. A megegyezés alapja az angol hitelezőkkel kötött manchesteri egyezmény lesz.

— Máramaroszigeti levél. Az alábbi levelet egyik máramaroszigeti olvasónk küldte be: Tisztelt Szerkesztő ur! Néhány hete Cuza pamfletjeinek Máramaroszigeten is sikerült teret hódítani. Máramaroszigeten egyébként rossz talaja van az antiszemitizmusnak, mert a város románsága évtizedek óta barátságos jövősznyot tart fenn a zsidó társadalommal. Az antiszemita divat csak a fiatal gimnázisták komolytalanabb rétegénél talált megértésre. A Máramaroszigeten megjelenő „Gazeta Maramuresului” — egyelőre ugyan burkoltan — az antiszemitizmus szolgálatába szegődött. Egyik vezércikkében a lap, minthogy más ürügyet nem találhatott zsidóellenes kirohanására, hevesen támadja a szigeti zsidóságot, mert — horribile dictu — szombaton bezárják üzleteiket. A cikkíró szerint a szombati zsidó munkaszünet az ország gazdasági élete veszedelmének csirait hordja magában. Azon siránkozik, hogy a román kereskedelem egészen elvesztette a szigeti piacát, a román társadalom pedig teljesen ki van szolgáltatva a szombatot tartó kereskedők szeszélyeinek. Arról, hogy Szigeten a zsidó kereskedők emberemlékezet óta mindig szigorúan megtartották a szombati munkaszünetet, teljesen megfeledkezik a cikkíró. A lap egyébként is igen szereti az események egyoldalú megvilágítását. Egyik hírében például elpanaszolja, hogy a zsidó ifjak egy csoportja bántalmazta a román fiataloságot. Arról azonban hallgat, hogy a román ifjak antiszemita heccelődésekkel kavarják fel a város társadalmi békéjét. A lap cikkeit a román társadalom sem veszi komolyan, mert mindenki tudja, hogy Máramaroszigeten a röpiratok ezreivel sem lehet antiszemita eredményeket elérni. Szerkesztő ur hive B. S.

— Az ilfvi ügyvédi kamara a sérelmes adókövetések ellen. Bukarestből jelentik: Az ilfvi ügyvédi kamara tegnap nagygyűlést tartott Nicescu dékán elnökletével. A gyűlés erőlyesen tiltakozott az ügyvédek megadóztatása ellen és elhatározta, hogy az orvosszövetséggel együttes akciót indít. Felszólítják a parlament ügyvédtagjait, támogassák az ügyvédi karral szemben ellenséges érdekléssel viselkedő adókövetéssel szembeni mozgalmat.

— Száz európai pusztult el Yokohamában. Párisból táviratozzák: A párisi japán nagykövetség azt az értesítést kapta, hogy Yokohamában összesen száz fehérember vesztette életét. Husz amerikai, ötven angol, a többi Európa egyéb részeiből való. A megmenekült fehér lakosság az európai hajók fedélzetén biztonságban van. A pápa huszezer dollárt juttatott a tokiói nunciushoz a károsultak felségélyezésére.

— Akció a tüzkárosultak érdekében. Muresan Septimiu megyei prefektus felkérte a kolozsvári Munkaadók Szövetségét, hogy a Kolozs megye területén legutóbb tüzvéz által elpusztult községek felségélyezése érdekében megindított akcióba igyekezzenek tagjait is bevonni. A szövetség öszvázastmánya a felhívás alapján 7-én megtartott ülésén egyhangulag kimondotta, hogy e szociális akciónak pénzádakozással, vagy ár k adományozásával való támogatására a tagjait felhívja s e célra kiküldendő ellenőrző szervével igyekezik a hozzájárulást arányossá és az akció eredményessé tenni. A prefektus különben a napokban Bukarestbe utazott, hogy a nyiresi és a gyalui tüzkárosultak felségélyezésére irányuló akcióhoz megnyerje a kormány támogatását. Muresan prefektus már ígéretet is kapott a földművelésügyi minisztertől, hogy a leégett épületek újjáépítéséhez szükséges épületfát az állam ingyenesen bocsátja a károsultak rendelkezésére.

— Guttman és Nemes kilépnek a Hakoahból. Budapestről jelentik: Tegnap a bécsi Hakoah két kitűnő magyar játékos Budapestre érkezett. Egyik sportlap munkatársa előtt kijelentették, hogy amennyiben az MLSZ játékgendélyt biztosítana részükre, úgy mindketten szívesen térnének ismét vissza az MTK-ba. Guttman és Nemes ugyanis az őszi szezonban már játszottak egy bajnoki mérkőzést a Hakoah színeiben és így a FIFA szabályai szerint ebben az évben már más ország egyesülete színeiben, ennek bajnokságáért nem játszhat. Tekintve azonban, hogy az MLSZ több állam mintájára nem kezeli tulságosan szigoruan a FIFA szabályait, nem lehetetlen, hogy rövidesen két világhírű játékos ismét az MTK-ban fog játszani.

— Háromszáz millió folyt be a kiosztott földekből. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium hivatalos statisztikája szerint szeptember elsejéig a földosztásban részesült parasztoktól a kiosztott föld árának fejében eddig 313 és fél millió lej folyt be az állampénztárba.

— Házasság. Goldstein Aranka Felsőújvár és Tischler Mór Blaj jegyesek.

* Orvosi hír. Dr. Kimpian fogorvosi műtermét újból megnyitotta Str. Andrei Muresan (volt Atilla-utca) 7 alatt.

— A beszarábai vasutak normalizálása. Bukarestből jelentik: A beszarábai vasutonalak normalizálása befejezéshez közeledik. A Tjibina—Kisenev közötti vonal munkálatai még szeptember folyamán végetérnek.

A megadóztatott sport. Temesvárról jelentik: A temesvári pénzügyi vezérigazgatóság ma közhírré tette, hogy ezen ul a sportünnepek is vigalmi adó alá esnek. A futballmérkőzések és más sportversenyek jegyeit le kell bélyegeztetni a pénzi igazgatósággal, mert ellenkező esetben a rendező egyesületet szigoruan megbüntetik.

— Minden szám nyer. Nem mese és nem humbug, de tény és való, hogy az újságírónap sorsjátékán minden sorsjegy nyer. Minden sorsjegyszámot nyereménnyel fognak kihuzni. Ezt a páratlan sorsjátékkedvezményt a kolozsvári társadalomnak, de elsősorban az áldozatkész kereskedőknek és iparosoknak lehet köszönni, akik önkéntes adományaikkal lehetővé tették ötezer sorsjegy ötezer nyereménytárgyának összegyűjtését. Az újságíró sorsjegy ára 10 azaz tíz lej, amelynek ellenében kedvező szerencsével egy zsák lisztet, egy öl házhoz szállított vágott tűzifát, tíz mázsa szent s különböző apróságot lehet nyerni.

— Újságíró és műkiadó. Bécsből írják: Bose ról, az Uniobank vezérérol szól az alábbi eset. Bosel tudvalevőleg Bécsben két lapot finanszíroz, melyeket a bécsi humor „Boseler Neueste Nachrichten” melléknéven ismer és szolít. A bankvezér gyakran fordul meg a szerkesztőségekben és egy ilyen alkalommal az egyik munkatárs, aki a téma szerint még az ihletét is adós ágaiból meríti, megszólítja:

— Direktor ur, kölcsönözzön nekem százezer koronát.

Bosel nagyot néz, százezer osztrák koronás köcsnök miatt nyilván nem igen gyakrak fordu nak hozzá, — mire az ipse komolyan megismétli:

— Igen, százezer koronát.

— Rendben van, — feleli mosolyogva Bosel, jelentkezzék a főpénztárnál az összegért. A főpénztár azonban csak ötvenezeret utal ki.

— Talán részletekben óhajtja a direktor ur fizetni, — mondja a főpénztáros félig palástolt gunnyal, — tessék tán holnap is idefáradni.

Másnap azonban nincs újabb kiutalás. Erre az író bosszusan a következő sorokat küldi Boselnek:

„Kedves direktor uram, tisztázuk a helyzetet: én tartozom önnek ötvenezer koronával, avagy talán ön nekem ötvenezerrel?”

Mire Bosel visszair:

„De kedves mester, miért türelmetlenkedik, ha ön jó nekem ötvenezerre, akkor én is jó lehetek önnek, vagy talán nem?”

„Sokkal biztosabb vagyok én arra az ötvenezerre, — hangzik a válasz — amit nem adok vissza, mint ön arra, amit még nem fizetett.”

Mire Bosel rögtön elküldte az összegget.

* Versenyhírek. Diana sóborszesz minden vonalon győzött.

Közgazdaság

Nagy angol hitel a Dunagőzhajózásiak.

Budapestről írják: A Danube Navigation Company Ltd. 5¹/₂%-os adóssági kötvényeket (bond-okat) bocsát ki. A társulat két évvel ezelőtt alakult oly célból, hogy nagyobb érdekeltiséget szerezzen a jelentőséggel bíró dunai hajózási vállalatokban, melyek közül az egyik, a Dunagőzhajózási, egyúttal tulajdonosa a Pécs környéki szénbányáknak, melyeknek évi termelése körülbelül 750.000 tonna. Ez a mostani pénzügyi művelet elsősorban a pécsi bányákkal áll összefüggésben és azt remélik, hogy az újabb betétek útján az évi termelést 1,250.000 tonnára fogják tudni emelni. A Dunagőzhajózási Társaság olyan megállapodást kötött a Danube Navigation Companyval, hogy a kötvények útján befolyó összeget, 300.000 fontot, kedvező feltételek mellett kölcsön adja a Dunagőzhajózásiak a Dunagőzhajózási Társaság a kölcsön biztosítására első helyű jelzálogjogot engedélyezett a Danube Navigationnak a pécsi bányákra, amely a Danube Navigation 80.000 aranykoronára (3,200.000 fontra) becsül. A Danube Navigation Comp. részvényei magánosok kezében vannak, főképpen a City magánbankárjainál, akikre való tekintettel a Furness, Withy and Co. cég garanciát vállalt a bondok (kötelezvények) elhelyezésére. A Danube Navigation Company felajánlotta az elsőbbségi részvények tulajdonosainak, hogy garanciális üzletben a részvények arányában részesedjenek oly módon, hogy a garancia átvételéért fizetendő jutalék arányos része az elsőbbségi részvények tulajdonosát illeti. Londoni pénzügyi körök véleménye az, hogy a kötvényeknek az átvétele magánhelyezés útján biztosítva van és ennek folytán igen előnyös ezen garanciális megállapodás elfogadása az elsőbbségi részvényesekre nézve. A kötvényeknek teljes elhelyezése, ugylátszik, kétséget kizárólag biztosítva van, mert semminemű nyilvános aláírási felhívás és aláírási lehetőség eddig nem volt.

A mai valutapiac

A lej szilárdult

Kolozsvár, szeptember 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mai nap a francia frank és a lej szilárdulásának jegyében kezdődött. Később némi lanyhulás állott be a piacon, zárlatok azonban a néhány pontnyi javulás tartotta magát.

Irányzat bizonytalan.

Szeptember 14-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

8000—9000 külf. magyar koronát,
14000—15000 belf. magyar koronát,
8-80—8-91 francia frankot,
2-39—2-45 svájci frankot,
0-44-00—0-45 05 dollárt,
10-00—10-10 olasz lírát,
31400—31800 osztrák koronát,
15-73—15-74 cseh koronát,
0-9-70—0-9-75 font sterlinget.

Valutapiac szeptember 14-én:

Zürichi zárlat: Berlin 575, Newyork 564-25, Páris 3260, London 2540, Milano 2495, Prága 1692-50, Budapest 305, Belgrád 610, Bukarest 255, Varsó 20, Bécs 7960, bélyegzett —.

Bukarest. Devizák: Páris 1240, London 992, Newyork 219, Róma 940, Zürich 39-25, Prága 660, Bécs 32, Budapest 130, Berlin —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 800—810, márka 18—25, léva 200—210, török lira 118—122, font sterling 1000—1010, francia frank 1240—1260, svájci frank 41—41¹/₂, lira 9-30—9-50, drachma 380—400, dinár 210—225, dollár 220—225, lengyel márka 9—9-50, osztrák korona 32—33, magyar korona 85—95, cseh korona 630—650.

Páris. Nyitás: London 7882, Newyork 1736-50, Berlin 2, Róma 76-50, Prága 51-75, Bukarest 810, Zürich 308, Bécs —, Varsó —.

Berlin. Zárlat: Róma 3.9800.000, London 410.000.000, Newyork 94.400.000, Páris 5.240000 Zürich 1.600.000, Prága 2.700.000, Bécs 1280, Budapest 4800, Amsterdam —, Bukarest —.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Lej 92—105, márka 15—26, francia frank 1095—1161, lengyel márka 8—965, dinár 208—22120, dollár 19.400—20.500, osztrák korona 2750—2970, lira 825—880, napoleon 69200, font sterling 88100—92500, szokol 585—629.

Csehszlovákia vaskivitele. Prágából jelentik: A „Narodni Listy“ jelentése szerint ez év júniusában 64.000 tonna vasat vittek ki 12.000.000 csehszlovák korona értékben. A kivitel főleg nyersvasra, acélra, bádogra, drótra, vascsövekre és vassinekre terjedt ki.

Forszírozott tőkeemelés. Budapestről jelentik: Időtlen-idők óta nem dühöngött olyan tőkeemelési láz, mint mostanában Budapestben, hol a vállalatok nyakra-főre felvizezik részvényállományukat. Nem minden új kibocsátásnak jut vásárló, de ettől függetlenül, a pesti vállalatok forszírozzák a tőkeemelést. A Budapesti Házépítő Részvénytársaság 0 millióról 300-ra, a Titán Faüzemek 500 millióra, az Ergon, Eckhardt Tibor vállalat 31 millióról 200 millióra, az Atlantica Trust érdei tégagyár pedig 5 millióról 100 millióra emeli az alap-tőkéjét. Ilyen részvénykibocsátási tömegre aligha lesz elegendő vásárló.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Az Álarcó bál vendégszereplőkkel. Csütörtökön este az Álarcósbálban bucsuzott el Székelyhidi Ferenc és Medek Anna Kolozsvár operalátogató közönségétől. A két vendégének tudásának és művészetének lejavát a ita, a Magyar Színház operaelegyüttese pedig méltó partnere volt a két világhírű énekesnek. Különösen Rózsa Ili aki mint vendég, egyik legjobb szerepet, az Ulrikát énekelte, frappírozta a közönséget nagy és művészi magasságu ének tudásával. Sugár Frigyes tegnap szereplésével teljesen méltó társa volt a budapesti vendégeknek. A többi szereplők Kolbay Ildikó Réthy, Bérczi és Harcsay kellemesen egészítették ki az együttes harmóniáját. A rendezés és a kállítás gondossága méltó keretbe öltöztette az ünnepi estét. A zenekar Bródy vezetése mellett kifogástalanul működött. Az előadás összehatásában egyik legszebb estéje volt az idei színházi szónak. A zsúfolt ház közönsége sokszor és hálásan ünnepelte az összes szereplőket.

Heti műsor

Szombat délután 3 órakor: Kaméliás hölgy. Olcsó helyárakkal. Sorozatszám.

Szombat este háromnegyed 11 órakor: Tyukketrec. Ujdonság ötödször. Éjjeli előadás rendes esti helyárakkal. Sorozatszám 34.

Vasárnap délután 3 órakor: Drótostót. Olcsó helyárakkal. Sorozatszám 35.

Vasárnap este 8 órakor: Babavásár 3-adszor. Premier helyárakkal. Zöldhelyivel, Bányász-szal és Réthelyivel. Napibérlet 7. szám A. Sorozatszám 36.

Hétfő este: Babavásár 4-edszer. Bartkó Etussal, Berkyvel, Stimegivel. Rendes helyárakkal. Napibérlet 8. szám B. Sorozatszám 37.

A színházi iroda hírei:

Meseünnep. Az Újságírónapon a gyermekek számára külön szórakozásról gondoskodik Gara Ákos, a kiváló gyermekíró. Szeptember 16-án, vasárnap délelőtt a Magyar Színházban Meseünnepet rendez, amelynek műsorán Benedek Elek a nagymese-mondó, Sarkadi Aladár a budapesti Vigszínház tagja, Vargha Feri az ismert dalénekes stb. szerepelnek. Rajtuk kívül a Magyar Színház lejjebbjai veszek részt a Meseünnepen, — Poór Lili, Laczkó Aranka, Baróti Erzi, Neményi Lili, Kolbay Ildikó, Marsi Gizi, Táray Böske, Balla Ibolyka, Cselle Lajos, Izsó Miklós, Bányász István, Berki Jóska, Kemény László, Leőwey Leó, Lukács Jóska stb.

A jövő hét operettszenzációja a Szerencsétánc reprimé. A jövő heti felújításnak meg lesz az a külön érdekessége, hogy a férfi főszerepet Sarkadi Aladár fogja játszani. Bécsben is, ahol 200-szor adták s Budapestben is, ahol 100-adszor adták, Sarkadi Aladár kreálta ezt a parádés szerepet. A Szerencsétánc reprimé, a jövő hét kedd estéjén lesz és a jövő héten három estéjén fogja betölteni ezt a nagyszerű operett. — Ma délután három óra-

kor a Kaméliás hölgyet adják olcsó helyárakkal. — Vasárnap délután ugyancsak olcsó helyárakkal kerül színre Lehár lejjebb operettje a Drótostót Zöldhelyi Annával Zsuzska szerepében. — Az igazgató rendezése mellett tíz nap óta folynak már színpa li próbák Lenormand híres, 14 képből álló darabjából a Névtelenekből. A Névtelenek premierje hétfőhöz egy hétre lesz. — Szombaton este (fél nyolc órai kezdettel) és vasárnap (nyolc órai kezdettel) a Babavásár.

Ritka filmesemény Kolozsvárt. Napról-napra észlelhető, hogy a nagy filmek bevonultak Kolozsvárra. Hétfőtől, szeptember 17-étől kezdve az Uránia-mozgó műsorára megint páratlan szenzáció kerül. Luciano Alvertini az egész világ megcsodált akrobatája fog debütálni a „Sámson az óriás“ című filmben. Amit Luciano Albertini ebben a filmben pr dukál, az egyedül áll az atlétikában. Ennek a filmdrámának a felépítése is a legkolosszálisabbak közé tartozik. Bepillantás ez egy főhercegi udvar gonosz intrikáiba, a hatalom kerlelhetetlen és elvetemedett lelkületébe. Ez a filmpremier valóságos atlétikai ünnepepszámába fog menni Kolozsvárt.

MOZGÓK MŰSORA

Egyetem-mozgó: Szombat, szeptember 15. Gyötrő lelkek. Megrázó szerelmi dráma hat felvonásban. Főszerepben: Francesca Bertini, Gaston Reval remekműve.

Uránia-mozgó: Szombat, szeptember 15. Egy párisi csavargó földkörüli útja. hat óriási felvonásban. Főszerepben az utólréhetetlen művészeti Franco Capelli. A felnőtteknek rendkívül élvezetes, az ifjúságnak megbecsülhetetlenül tanulságos.

Apollo-mozgó: Szombat, szeptember 15. Jack a zsebmetsző. Hatalmas, szenzációs dráma hat felvonásban. Főszereplő: Jack, a majom, mint hírhedt zsebmetszőbanda vezére.

Az izraelita **hosszunap** alkalmával **kedden** egész **nők részére,** **szerdán** férfiak részére

egész nap nyitva lesz a

Diana fürdő

gőzosztálya

Mig a készlet tart!

Egy teljes eszrog-garnitúra

אתרוג וסוף הדם

összesen 100 Lei

Rosenzweig Antal

héber könyv- és zsidó rituális cikkek kereskedésében, Cluj, Piața Mihai Viteazul (volt Szécheny-tér) 37 szám

Mig a készlet tart!

Mindenki legszivesebben

1497

Kapható:

Fiókraktár Cluj,
Regele Ferd. 14
(Wesselényi-u.)

TURUL CIPÓT

visel, mert az elegáns, tartós és jutányos

Csecsemők, kisgyermek-
ideális ápolószere a **Höfer-féle gyermek hintőpor** és Höfer-féle gyermek-
crém!

Weiss

kalap és urdivat

megér-
ősi ka

Férfi „Gyukits“
készlet tart I
I-a nyulszőr kem
I-a gypaju kemé

választ

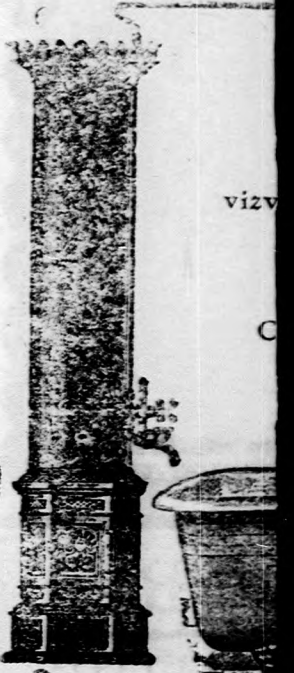
GO

KÖZKER

Go

Wald és

(v. Mikes K)

vizv

Telefon 81.

Mindennemű láda
és szétszedett ré
készít és szállít
Sajovics é
Cluj, Strada Cer

„RAS

Kapható 1-es, 2-
legerősebb) 1/4, 1/2
5 kg. vétel franco
nyiségben lei 30-
mas utántáratoktól

Reszling

Cluj, Calea R. F.

KERES FIGYEL

Külföldi gyári lerak
választékban fehérár
Hosenzeugok, férfi s

Termé
szépített
elsőrendű
Külön
Falzöld
árny

Weisz Siegfried

kalap és uridivat áruházába Cluj, Cal. R. Ferdinand 6

**megérkeztek a legújabb
őszi kalapujdonságok!!**

Férfi „Gyukits“ keménykalap míg a készlet tart Lei . . . . . 550.—
I-a nyulszőr keménykalap Lei . . . . . 360.—
I-a gyapju keménykalap Lei . . . . . 235.—

Nagy választék férfi fehérműkben!

GOWAG

KÖZKERESZETI TÁRSASÁG
**Goldstein,
Wald és Glasner Cluj**

Str. Vladimirescu
(v. Mikés Kelemen-utca) 17. szám alatt
Telefon 519

Gőz-, gáz-,
vizvezeték- és csatornázási berendezések
valamint műszaki cikkek
állandó nagy raktára.
Complete fűrdőszobaberendezések
juttányosan kaphatók

Telefon 81. **Ládagyár** Fióküzlet: Eger

Mindennemű ládákat és fadobozokat összeszegezett és szétszedett részeken megrendelésre azonnal készít és szállít a legolcsóbb napi áron 1331
Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyár
Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántói-ut) 1. szám

Mégis csak legjobb a késznélküli borotváló por, amely az ország legrégebb gyártmánya

„RASOL IDEAL“

Kapható 1-es, 2-es és 3-as minőségben (utóbbi a legerősebb) 1/4, 1/2 kg. szép kiviteli csomagolásban. 5 kg. vétel franco-franco lei 130.—, kisebb mennyiségben lei 30.— kgkint. Óvakodjunk az ártalmas utánzatoktól. Csak az „Ideal“ felirású valódi

Reszling József fodrász
Cluj, Calea R. Ferd. 30. (a nagy vashid mellett).

Mamák

**HERCULES
BABIHÁZ CLUJ**

szentegyház-u. 8.

K é s z i t i

az összes cluji leány- és fiuintézetekben előírással fehérműket igen szolid árakban és kivitelen.

ÁLLANDÓAN DUS VÁLASZTÉK:

Teljes babikelengyékben
kereszteitől ajándékokban,
összes Tetra cikkekben,
bécsi és berlini
gyermekkoscsokban,
babaápolási cikkekben

GYERMEKRUHA SZALON

Gyermekruhavarrást aszurozást és géphimzést igen olcsón vállalunk

Gyermekkosci árjegyzék díjtalanul!

„SIRPINOL“

legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugymint: tüdő- és hörghurut, köhögés, számarköhögés és tuberkolózis ellen. Mindenki kérje házi-orvosát, hogy „Sirpinol“-t rendeljen.

Ra: ható minden gyógyszerterben

Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt“ gyógyszer-tára, Reghinul-Sásesc

ארטה כשר Szalámi

és mindennemű felvágottak a legolcsóbb napi árban állandóan frissen kaphatók:

Lebovics szalámigyár

Cluj, Str. G. Baritiu (Malom-u.) 8. sz.
Árjegyzék és **הכשר** kívánatra ingyen

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Baritiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgönyc.: Juvaere, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogászat arany és forrasztó * **Arany, ezüst és platínabaváltás!**

Kienzle és Schwarzwaldi órák képviselője, gyári lerakata
Csak viszontelárusítóknak!

CEMENT-IPARI GÉPEK

Cementtöcserepek, beton-és salaktéglák, üreges betonblokkok, padló-, járda- és garnitoidlapok gyártására, kézi és erőhajtásra, formák, betoncsövek, kutgyűrűk, lépcsők, vályuk stb. előállítására, közúti, hengerművek, betonkeverők, I-a cementfestékek. T. es asbestcement papagyári (Eternit) berendezések. — Betonkeverőgépek

MODERNA

ÉPÍTŐIPARI GÉPEK ÉS RADIATOR R-T. BRASSÓ, KIS-UTCA 12. SZÁM

Árlapok, költségvetések és látogatás díjmentesen

Raglások,

öltönyök, gyermekruhák megérkeztek

M. Neumann

céghez Cluj,
Piata Unirei 14.

Telefon 431.

Telefon 494 **15%** Telefon 494

gyarapodik vagyona,

ha levélben vagy személyesen o o adja fel rendelmenyét. o o

Meg nem felelő árut visszaveszünk. 1291

Nagy Áruház

rövid, kötött, norimbergi és papirkereskedés
Cluj, Piata Mihaiu Viteazul

KERESKEDŐK FIGYELMÉBE

Külföldi gyári lerakatok. — Óriási nagy választékban fehéraru, Frenchek, zephirek, Hoszenzgek, férfi szövetek, flanelek stb.

Textil-Import

engros áruház megnyilt

Legolcsóbb bevásárlási forrás!!

Óriási nagy választékban fehéraru, Frenchek, zephirek, Hoszenzgek, férfiszövetek, flanelek stb. — Külföldi gyári lerakatok.

Oradea-Mare, Strada Nicolae Iorga (volt Zöldfa-utca) 6.

Természetes és szépitett földfestékek elsőrendű minőségben
Különlegesség: Falzöldek minden árnyalatban

Astra festékgyár Cluj=Jucul de jos

Központi iroda:
Cluj, Strada Regina Maria 25.
Telefonszám: 2-41
Sürgönycim:
Astra, Cluj

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket egyszeri közlési díja szavanként 2 lel. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lel. Legkisebb apróhirdetés díja 10 szög — 20 lel. Jellegű hirdetésekre semmiféle felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbíthatnak. Erre a célra a hirdetési díjon kívül 2 lel 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Eladó fűszerüzlet forgalmas helyen, megyeszékhelyen. „Forgalmas” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja az érdeklődők leveleit. 6112

Ein jüdisches Fräulein, die der deutschen Sprache vollkommen mächtig ist, wird als

Erzieherin
mit gutem Gehalt
sofort aufgenommen

Reflektanten mögen ihr Offert an Kleiderhaus **M. Neumann succ. Braşov**, Klostergasse 21. senden.

Pallas lexikont megvételre keresek. Ajánlatokat „Pallas” jeligére a kiadóba kérek.

Forgalmas élelmiszerüzlet elfoglaltság miatt eladó. Értekezni Simonnál, Király-u. 43.

Fiatalkereskedő-segéd, ki a szakmában teljesen jártas, helyben vagy vidéken megfelelő állást keres. Cím a kiadóban.

Tiszta fajkutyakölykök — foxit v. drótszörüt — vennék. Cím a kiadóban!

Weszfriedné női kalapszalonzója
filc- és bársony modellkalapok nagy választékban érkeztek
Cluj.

Str. Minerva (v. Schütz J.-u.) 7., ajtó 4.

Eladó ház a Belvárosban, azonnal átvehető 3 szoba konyha és fürdőszobával. Értekezni dr. Blaga Aurél ügyvédnél, Str. R. Maria 17. 6224

Két hivatalnoklány szállást kaphat fűtéssel, világítással. Cím: Ipar és Kereskedelmi Bank, Deák Ferenc-u. 49. 6225

Désen 1896. év óta fennálló Bernát Simon és fia cég butoraktára és asztalosműhelye eladó. 6232

Kezdőknek és haladók-nak német, francia és angol tanfolyam nyílik. Magánórák is. Értekezni lehet naponta 1—3-ig Szeszgyár-utca 7. alatt. 6228

Beles kerestetik, ki önállóan beleket feldolgoz, lehetőleg nőtlen, fixfizetéssel, esetleg társul veném. „Beles” jeligére a kiadó továbbít. Cím a kiadóban megtudhatni. 6231

LEGUJABB NŐI PÁRISI, BÉCSI FILCKALAPOK KAPHATÓK

és ugyanarra a formákra átformálhatók Masamodok jutányos árban részesülnek!!

FEHÉR

Cluj-Kolozsvár, Unió-utca 21. sz., (Redout)

Tüzifát aprítva és ölszáma szállít Stotter Cal. Reg. Ferdinand 44. Telefon 800

ALAPÍTÁTOTT
1873

SEEMANN

ÉPÜLET, MŰLAKATOS, VAS- ÉS RÉZ-BUTOR, JÉGSZEKRÉNY, KOVÁCS-FUVÓ ÉS MÉRLEGGYÁROS

KOLOZSVÁR

Ugyanott eladó egy 6. cséplőgarnitúra elevátorral vagy anélkül

Gyermek-kabátok 800 lejtől, boák 900 lejtől feljebb

Izrael Dezső szücsáruháza

Cluj, Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35

Legujabb szörmemodellek raktáron!

Szörmék átalakítása és festése a legjutányosabb árban

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, str. Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 33. sz. u.

Telefon 758

INDUSTRIA TEXTILA ARADANA SOCIETATE ANONIMĂ

★ **Románia legnagyobb textilgyára Arad** ★

ARADI TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Telefon 758

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid-, nőn-bergi-, diszmü- és játékaru nagykereskedése

NUSSBAUM TESTVÉREK

TARGU-MUREŞ—MAROSVÁSÁRHELY

Telefon interurban 200

Eladás csak viszonteladóknak!

ROTTMANN KAROLY ÉS TÁRSAI R.-T.

TIMIŞOARA—TEMESVÁR

KIRALYI UDVARI SZÁLLITÓK

GYÜMÖLCSPÁLINKA TERMELÉS, BORNAGYKERESKEDÉS, SZESZSZABADRAKTÁR SZESZDENATURÁLÓTELEP. 1364

RUM ÉS LIKÓRGYÁR
COGNAC FŐZDE

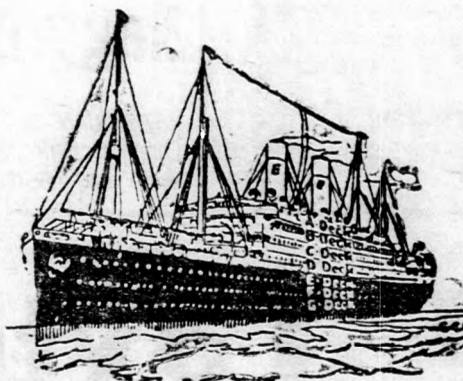
BYRON STEAMSHIP COMPANY LTD. LONDON

M. Embiricos & Co.

BUCUREŞTI, STRADAPARIS No. 1.

Constanţa direct New-York

A legnagyobb tengerentuli luxuszöszöskkel, amelyek Constanţa kikötőből indulnak Konstantinápoly, Pireu és Palermo érintésével direct New-Yorkba.

Átszállás, vesztégzár nélkül. Az utazás tartama 16 nap. Az utazás vonalainkon a legelőnyösebb, 50%-kal olcsóbb és lejjben fizetendő.

Értesítés:

A „CONSTANTINOPLÉ” luxuszöszös érkezik 1923 szeptember 2-án indul 1923 szeptember 4-én
A „MEGALLI HELLAS” 22.000 tonnás gyorsözös ind. okt. 5-én

Értesítés:

Kajütők, jegyek fenntartása, valamint bármely információ végett forduljon központi irodánkhoz.

M. EMBIRICOS & CO., Bucureşti, Strada Paris No. 1.

SZERKESZTŐSÉG
HIVATAL ÉS
Cluj-Kolozsvár,
L. Pop (Brassay-utca)

Telefon: Szerk
és kiadóhivatal
Zs. N. Sz.

A kéziratok kéz
szerkesztőségne
zendők. Kézirat
adunk vis

Cluj-Kolozsvár

Parla

Alfonzról venni, hogy a szó nélkül behány helyett dalmárok vezér Viktor Emánuel amikor Mussoli jelentkeztek. A több megszorul kedne, föltétele ról van szó. M év tizedében a rendje. Még ne tés futott végig forradalom szó forradalmait az a kulisszák möcsatlósaik állott ván nem nagy régi kormányt, kérdésekben ra elvti szellemben jobban kiélesed many valószínű így gondolják a társadalmi rend helyes-e a feltev

E pillanat Spalnyorszag e törum áll, amel de Rivera tábor naptól kezdve diktátor kiáltvá jelenti, hogy kommunisták és kiméletlen harc hagy. Annnyira elé sem fogja fá sem akarván cső munkát, hanem ment nélkül fog igazat kell adn mert hiszen mit vegyes összetétel dekekkel zavarná tene az ő minde diktátor van, ne

Az európa látszik bealkonyo jába. Az utóbb egyre jobban elf zatosan elvesztett az oszlási proc meg, amikor a k vette át a kormár államában — és e zés dicsősége Oro vetették az ország formáját, minek népet, mit akar, diktatórikus elve át és gyakoroljál államokban, ahol mint ártalmatlan mert kevés kivétel le a választásokat értelmű a diktatur egyszerűbben és ő végigjátszani a par parlament.

A háboru sze apatikus nyugalon fölöttük végbemend némán fejet hajtana reklamálják a parla nütlen, hogy ez a hosszúéletű lesz. E érezzük, nem is vár tömegek ismét rá fö gazságra, hogy nek orsnuk felett dönten